

verde, precum și întinerirea corpului funcționarilor publici. Sistemul are nevoie de un cadru normativ suplă și adaptat noilor nevoi care să reducă birocrăția și timpul de livrare a serviciilor. În urma automatizării proceselor specifice managementului resurselor umane din administrația publică se poate asigura și un proces de recrutare, promovare și evaluare transparent și integrat, axat pe competențe și dezvoltare continuă, inclusiv prin scheme de mobilitate, talent management și utilizarea centrului de evaluare a competențelor ca instrument pe tot parcursul carierei.

Principalele probleme identificate în administrația publică se referă la gradul scăzut de transparentizare și digitalizare a serviciilor publice, îmbătrânirea corpului funcționarilor publici (4% din personalul sub 30 de ani la nivel local, respectiv 1,5% la nivel central au grade profesionale de debutant și asistent), nivelul scăzut de încredere în ceea ce privește respectarea normelor de etică și problemele de integritate. De asemenea, nu există un sistem integrat de management al resurselor umane și financiar bazat pe competență și performanță, iar competențele digitale în administrația publică din România sunt slab dezvoltate.

Ultimul raport de țară semnalează faptul că procesul de reformare a administrației publice stagnează și că rezultatele reformelor nu sunt vizibile, inclusiv cu privire la sistemul de recrutare. Pentru aplicarea recomandărilor specifice de țară în 2020, România trebuie să întreprindă acțiuni care să conducă la îmbunătățirea eficacității și calității administrației publice, precum și la previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali, să consolideze competențele și învățarea digitală.

Lecțiile învățate în timpul pandemiei au evidențiat deficiențele și au expus vulnerabilitățile, făcând vizibil faptul că documentele de politică publică ce gestionează modul de acțiune al autorităților în situații de criză suferă de anumite deficiențe. Capacitatea logistică existentă este limitată și nu poate asigura aceeași eficiență a autorităților la nivelul tuturor regiunilor geografice, iar informațiile în baza cărora se iau decizii operaționale sunt greu accesibile, necorelate și nu ajung cu suficientă rapiditate la dispoziția factorilor decizionali.

Documentele de politică publică din domeniu prevăd de cele mai multe ori abordări individuale, la nivel de autoritate responsabilă, în detrimentul unei abordări integrate. Actuala guvernare legislativă nu asigură o coerență și eficacitate a acțiunilor întreprinse de autorități.

Pe durata pandemiei s-a evidențiat necesitatea asigurării mijloacelor de transport a echipamentelor medicale, protecția și depozitarea teritorială a acestora. Marile zone urbane sunt în mod vădit avantajate din acest punct de vedere datorită existenței anumitor stocuri la nivelul acestora, în detrimentul zonelor rurale și cele mai dezavantajate economic.

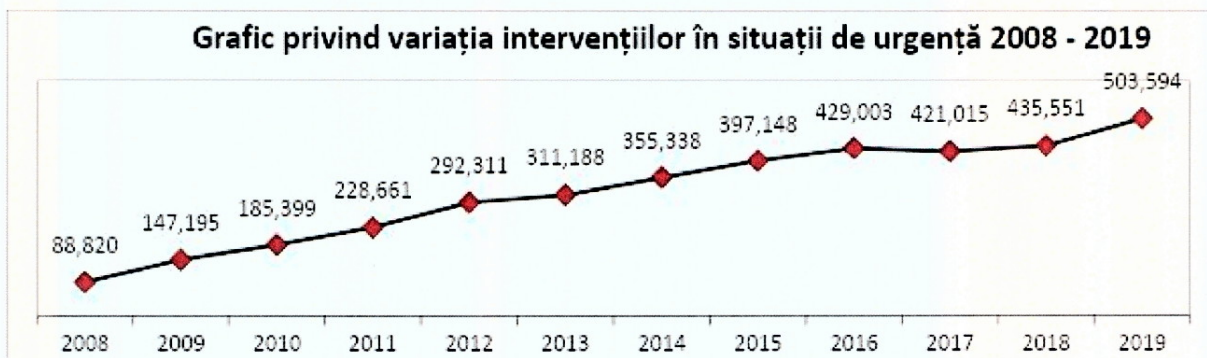
Gradul de dotare cu tehnică de intervenție, precum și înlocuirea parțială a celei depășite, reduce timpul de răspuns și are un impact direct în reducerea numărului de victime și a pagubelor înregistrate în urma manifestării tipurilor de risc pe teritoriul național.

În legislația națională sunt prevăzute criteriile de performanță pe baza cărora se fundamentează distribuția teritorială a subunităților de intervenție, cel mai relevant dintre acestea fiind timpul de răspuns, care este dependent de următorii factori: grad de dotare 100%, distribuția teritorială, numărul echipamentelor specializate, pregătirea personalului operativ, etc.

Acest criteriu nu poate fi îndeplinit în multe situații datorită distanțelor mari de parcurs până la locul intervenției, demonstrat fiind faptul că valoarea timpului de răspuns influențează în mod direct rata mortalității, valoarea pagubelor și consumul de resurse la intervenție. La nivel național, valoarea timpului de răspuns la intervenții pentru un număr de 2.639 localități este de 20 minute sau mai mare.

Conform Profilului de țară din 2019 în ceea ce privește sănătatea în anul 2017, 4,7% dintre români au raportat nevoi nesatisfăcute de asistență medicală din cauza costurilor, a distanței sau a perioadei de așteptare, comparativ cu o medie de 1,7% în UE.

Figura 10. Numărul intervențiilor în situații de urgență în perioada 2008-2019

Numărul intervențiilor în situații de urgență în perioada 2008-2019 a crescut cu peste 500%, ajungând la un total de 503,594 intervenții în anul 2019 comparativ cu 88,820 intervenții în anul 2008.

Deficiențele privind dotarea actuală a serviciului pentru situații de urgență pot conduce la imposibilitatea asigurării serviciilor medicale de urgență populației, ceea ce înseamnă pierderi de vieți omenești sau apariția complicațiilor rezultate din neacordarea serviciilor medicale urgente necesare, care pot avea ca efect creșterea numărului de zile de spitalizare necesare.

Având în vedere provocările menționate mai sus, se impune îmbunătățirea infrastructurii de răspuns destinate situațiilor de urgență și criză, prin creșterea capacităților de depozitare a produselor rezervă de stat, concomitent cu operaționalizarea și creșterea capacității de intervenție pentru misiunile de urgență medicală și terapie intensivă. Noile spații de depozitare ce urmează să fie construite trebuie să fie localizate uniform la nivelul teritoriului național și să asigure o distribuție facilă și optimă la nivel regional.

Dezvoltarea unui Sistem Informatic de Coordonare și Conducere a Intervenției va permite colectarea de date în timp real, realizarea monitorizării situației de urgență de la distanță, analize și evaluări, diseminarea informației către părțile interesate, precum și vizualizarea de informații și imagini video în timp real. Implementarea unui astfel de sistem ar permite, printre altele, vizualizarea locației și estimarea amplorii unui eveniment negativ.

Dezastrele nu au granițe și pot lovi unul sau mai multe state în același timp fără avertisment. În multe cazuri, în urma lor rămân victime multiple.

Îmbunătățirea capacității de răspuns la situații de risc va contribui la reducerea decalajelor înregistrate de România față de celelalte state membre UE, cu impact

caz de criză și dezastre, precum și prevenirea blocajelor apărute la nivelul comunităților ca urmare a situațiilor de risc și criză, permițând efectuarea unor intervenții rapide la nivel regional și în special în zonele greu accesibile.

Pilonul VI > Analiza situației actuale

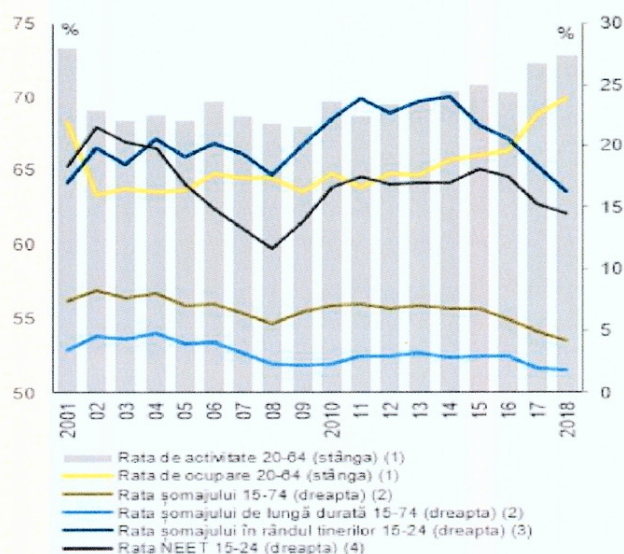
Politici pentru generația următoare, copii și tineri

Criza economică din 2008 a avut drept consecință la nivel european dublarea ratei șomajului în rândul tinerilor (15-24 de ani) până aproape de 25%. În ultimii ani a început să scadă până la un nivel de 15%. România se află peste media europeană, înregistrând o rată de aproximativ 19%, care ajunge până aproape de 30% în anumite regiuni.

UE a luat o serie de măsuri pentru a crea un sistem integrat ce asigură calitatea de angajare, educația continuă și formarea pentru tineri. Crearea Garanției pentru tineret a constituit un răspuns la ultima criză economică și la rata șomajului în rândul tinerilor. Pe lângă existența șomajului în rândul tinerilor, 6,5 milioane de tineri din UE nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare (NEETs).

România are una dintre cele mai scăzute rate de participare la forța de muncă din UE. Populația în vârstă de muncă a scăzut constant din 2008 în timp ce deficitul de forță de muncă și de forță de muncă calificată a crescut.

Figura 11. Rata șomajului în rândul tinerilor 15-25 ani și rata NEETs

(1)% din populația totală cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani

(3)% din forța de muncă totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani

(4)% din populația totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani.

România are rezultate deosebit de slabe în raport cu media UE în ceea ce privește tinerii care nu sunt încadrați profesional și nici nu urmează vreun program educațional, de formare sau de calificare în muncă. Disparitățile dintre mediul urban și cel rural creează inegalități foarte mari în ceea ce privește veniturile și oportunitățile în rândul populației. În 2018, ponderea tinerilor care nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare în rândul populației tinere din mediul rural era de aproape trei ori mai mare decât cea a tinerilor din mediul urban (18,1 %, comparativ cu 7 %).

Crearea și diversificarea competențelor și abilităților pentru tineret reprezintă puntea dintre educație, formare sau muncă, contribuind astfel la prevenirea excluziunii, la echitatea și egalitatea de șanse a acestei categorii. Crearea oportunităților în ceea ce privește schimburile, cooperarea, acțiunea culturală și civică pentru tineri contribuie la dezvoltarea și consolidarea de competențe personale, sociale și civice, la creșterea capacității de inserție profesională și la atitudinea proactivă a acestora pe piața forței de muncă, în mediu antreprenorial, socio-politic sau sportiv.

Asigurarea accesului egal pentru toți tinerii în cadrul programelor destinate acestora este unul dintre obiectivele avute în vedere pentru construirea unei societăți echitabile, bazate pe valori și identitate europeană. Tinerii manifestă interes pentru politică și sunt activi din punct de vedere social - jumătate sunt implicați în activități organizate, aproape o treime sunt voluntari activi, iar alții sprijină o cauză atrăgând atenția mass-mediei sau făcând o alegere în calitate de consumatori.

“Diagnoza 2020 – Situația tineretului și așteptările sale”, analiză comparativă 2018-2020 realizată de Institutul Român de Evaluare și Strategie pentru Ministerul Tineretului și Sportului și publicată în decembrie 2020 arată un indice îngrijorător de scăzut al încrederii tinerilor în autoritățile publice. Astfel, în 2020 aceștia au încredere multă și foarte multă în proporție de 10% în Guvern (8% în 2018), 8% în Parlamentul României (7% în 2018) și 4% în partidele politice (la fel ca în 2018). La fel de îngrijorătoare este scăderea abruptă a acestui indice în școală la 32% în 2020 comparativ cu 53% în 2018, sentimentul că pot influența în foarte mică măsură deciziile importante care se iau în comunitățile lor, la nivel național sau european și faptul că “neîncrederea de la nivel macro, instituțional, se observă și la nivel interpersonal. Jumătate dintre tineri cred că

este cel mai bine să nu ai încredere în nimeni și că nimănui nu-i pasă foarte mult ce se întâmplă cu ceilalți”.

Cercul încrederii trebuie restabilit, cu atât mai mult cu cât actualele generații de tineri opun, în mod natural, o rezistență crescută față de ierarhia tradițională și simt nevoia de a fi implicați și abordați ca resursă și de a fi parte din politicile publice care le definesc viitorul dar, mai ales prezentul. Un instrument foarte util în acest sens par a fi organizațiile neguvernamentale care au avut o dublare a capitalului de încredere la 51% în 2020 comparativ cu 26% în 2018 și se află în topul încrederii pe locul 2 după armată (67% în 2020, 55% în 2018) și alături de biserică (42% în 2020, 38% în 2018) dublat de faptul că gradul de încredere în Uniunea Europeană, și implicit, în instrumentele sale de intervenție precum PNRR, este de 57%.

Trebuie subliniat că aceste tendințe se regăsesc și în rândul tinerilor vulnerabili pentru care există un set de date separat în 2020 ce permite o analiză mai aprofundată a nevoilor și aspirațiilor acestora. Indicele de încredere prezintă o dublare comparativ cu media pentru Guvern (19%), Parlamentul României (20%) și partidele politice (11%), același nivel pentru armată (67%), variațiuni ușoare pentru organizații neguvernamentale (48%) și biserică (43%) dar și semnificativ mai mare în Uniunea Europeană (64%).

Printre recomandările Diagnozei se regăsesc: 1) susținerea tinerilor cu posibilități reduse în vederea asigurării egalității de șanse; 2) dezvoltarea programelor, inițiativelor menite să faciliteze asumarea unui rol activ de către tineri în viața publică și 3) dezvoltarea unor structuri de suport sustenabile în domeniul tineretului.

În România există o lipsă de coordonare între prioritățile de politică publică în domeniul social, activitățile de tineret și acțiunile de voluntariat fiind stimulate cu precădere de societatea civilă. Personalul angajat în domeniul asistenței sociale este insuficient, având în vedere că unu din trei români trăiește în sărăcie, iar lucrătorii de tineret angajați sunt de ordinul zecilor la o populație tânără de aproape cinci milioane de cetățeni români.

Corpul Român de Solidaritate și Cooperare vine în completarea celui european, prin crearea unui ecosistem integrat de servicii și organizații pentru tineri (dar și pentru adulți și vârstnici care doresc să se implice în activități cu impact în comunitate).

Sectorul de tineret din România a intrat pe o pantă descendentă în România ultimilor 30 de ani, cu o infrastructură care a dispărut și investiții din partea autorităților publice care

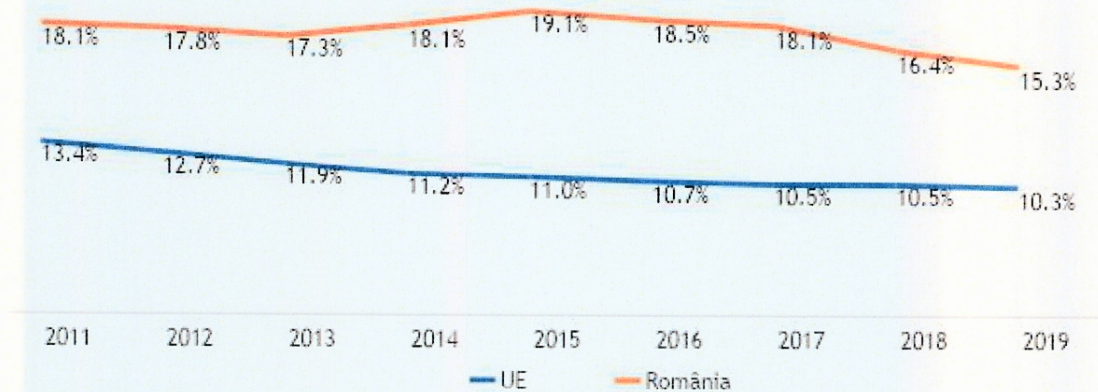
cu o viziune coerentă și prin implicarea tuturor actorilor relevanți, această situație îl poate transforma, similar cu dezvoltarea sectorului digital, într-unul din domeniile cele mai dinamice în timp relativ scurt, acestea profitând de avansul realizat în alte țări dar și de o serie de programe sau inițiative punctuale precum cele propuse prin PNRR pentru a crea un ecosistem de servicii integrate.

Sportul nu trebuie neglijat în acest context fiind poate una dintre oportunitățile de incluziune a tinerilor din mediile defavorizate. De altfel, conform Anuarului sportului (MTS- 2019) numărul de tineri legitimați la cluburile sportive la divizia de tineret/cadeți/juniori era de 128.517, iar numărul de copii era de 78.580. Activitățile sportive incluzive pot ajuta tinerii să obțină valori civice și sociale europene și să promoveze următorii factori sociali: comportament adecvat, respectarea regulilor, alternativitatea, cooperarea și integrarea socială. Fenomenul de integrare socială prin sport poate fi considerat ca fiind un proces interactiv, de cunoaștere, de asimilare și practicare a valorilor sportive precum fair-play, munca în echipă, spirit de echipă, devotament, dăruire, competență, competiție, angajament, toleranță, non-violență etc.

Recomandările specifice de țară (2020) subliniază că echitatea, incluziunea, calitatea educației și capitalul uman rămân provocări importante, fiind necesare reforme și investiții strategice în acest domeniu, iar pe de altă parte că nu se constată nicio îmbunătățire a rezultatelor școlare, în special în rândul copiilor din zonele rurale și din zonele defavorizate din punct de vedere economic.

Ultimul raport de țară menționează o serie de provocări sociale și în materie de ocupare a forței de muncă care ar trebui abordate. Sărăcia și excluziunea socială, precum și sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămân la cote foarte ridicate, iar inegalitățile în materie de venituri s-au adâncit. Inegalitățile persistă, în special în cazul persoanelor din zonele rurale și defavorizate. Rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată (15,3% față de media UE 10,3%), iar țintele stabilite pe Strategia 2020 nu sunt îndeplinite cu privire la investițiile în cercetare și dezvoltare și la părăsirea timpurie a școlii.

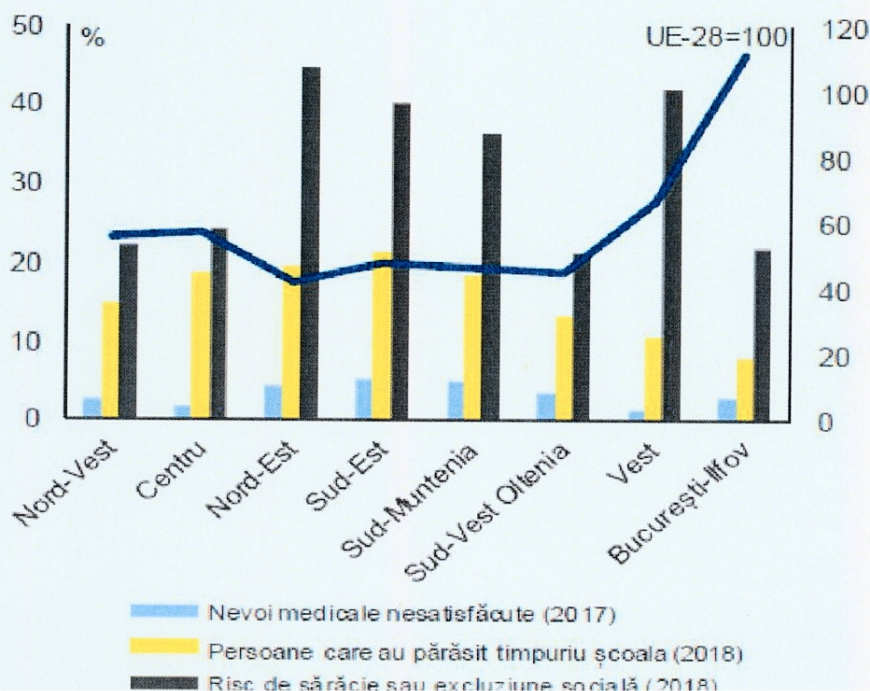
Figura 12. Rata părăsirii timpurii a școlii

Rata părăsirii timpurii a școlii (Sursa: Eurostat)

Ponderea persoanelor care în 2018 au părăsit timpuriu sistemul de învățământ și de formare profesională a fost în mediul rural cu 10,5 puncte procentuale mai mare decât în orașe și suburbii și de șase ori mai mare decât în orașele mari. Numărul ridicat de persoane care părăsesc timpuriu sistemul de învățământ și de formare profesională, ca de exemplu în Regiunea Sud-Est (21,3%) sau în Regiunea Nord-Est (19,5%) și nivelul foarte scăzut al oportunităților de perfecționare pentru adulți reprezintă în continuare o problemă importantă.

Figura 13. Persoane care au părăsit timpuriu școala

Sursa: Comisia Europeană

Echitatea, caracterul incluziv și calitatea educației depind în mare măsură de investiții și de reforme în sistemului educațional care să ducă la creșterea accesului la educație și formare de calitate, la participarea zilnică la orele de curs și la finalizare ciclurilor educaționale obligatorii, prin reducerea pierderilor din sistem (abandon școlar, părăsire timpurie a școlii, absenteism).

Nu există încă la nivel național o strategie integrată care să abordeze problema părăsirii timpurii a școlii. Nu se constată o îmbunătățire a rezultatelor școlare, în special în rândul copiilor din zonele rurale și cele defavorizate din punct de vedere economic. Nivelul de dobândire a competențelor digitale este scăzut, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la integrarea viitoare a absolvenților pe piața forței de muncă. Relevanța pe piața forței de muncă a învățământului profesional și tehnic și a învățământului superior rămâne scăzută, ceea ce restrânge perspectivele absolvenților de a-și găsi un loc de muncă.

Accesul la o educație de calitate și favorabilă incluziunii rămâne insuficient și nu au fost luate măsuri de îmbunătățire a competențelor. În plus, rezultatele școlare au rămas constant la un nivel scăzut, în timp ce ratele de părăsire timpurie a școlii au rămas ridicate. Asigurarea egalității de șanse pentru elevii care provin din gospodării sărace, în special din zonele rurale, și din comunitatea romă rămâne o problemă. Participarea redusă la educația și îngrijirea timpurie accentuează inegalitatea de șanse între elevi. Numai 15,7 % din copiii cu vârste sub trei ani sunt înscriși în servicii formale de îngrijire a copiilor. În cazul copiilor cu vârsta cuprinsă între patru ani și vârsta de școlarizare obligatorie, participarea a crescut la 89,6 % în 2017, dar rămâne sub media UE (95,4 %). Această rată este semnificativ mai mică în cazul copiilor din zonele rurale și din comunitățile dezavantajate. Acest lucru are un efect negativ asupra dobândirii competențelor de bază și asupra mobilității sociale a copiilor din medii defavorizate sau din comunități marginalizate.

Integrarea comunității romă rămâne o provocare. Rata de înscriere a copiilor romi în sistemul de învățământ este în continuare sub media țării. În pofida anumitor progrese, rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată, iar segregarea educațională rămâne o provocare. Punerea în aplicare a Strategiei naționale de incluziune a romilor înregistrează întârzieri, printre altele și din cauza lipsei de coordonare între părțile interesate.

Echitatea, incluziunea și calitatea învățământului rămân provocări importante iar cheltuielile pentru educație sunt printre cele mai scăzute din UE (2,8 % din PIB față de media UE de 4,6 %), cu o diferență și mai mare la nivel preșcolar și primar (21,8 % din buget față de media de 32 %). Gradul de acoperire al rețelei de grădinițe a crescut, însă persistă disparitățile dintre mediul rural și cel urban.

Pentru nivelul de îngrijire formală pentru copiii mai mici de 3 ani care beneficiază de îngrijire formală, deși indicatorul a avut un trend ascendent până la 15,7 în 2017, valoarea acestuia a început să scadă, fiind necesare măsuri suplimentare pentru creșterea acestui indicator, pentru crearea premiselor unei educații echitabile și incluzive timpurii.

Deși impactul real al pandemiei asupra educației nu a fost încă evaluat, se pot observa efecte colaterale asupra sistemului de educație din România, cauzate în mare parte de închiderea școlilor și de lipsa capacității sistemului de a facilita trecerea de la sistemul educațional față în față către învățarea on-line, la scară largă. Întreruperile prelungite ale procesului educațional au afectat în special elevii dezavantajați din punct de vedere al învățării pe fond socio-economic, care nu pot face față eficient sistemului educațional în contextul strategiilor de învățare la distanță. Prin urmare, este posibil ca numărul elevilor care erau deja în situație de risc de părăsirea timpurie a școlii să crească. În acest context, sistemul educațional trebuie să fie în măsură să atenueze abandonul școlar și lipsa învățării prin intermediul unor acțiuni și măsuri adecvate și imediate.

În tot acest context, reforma guvernantei sistemului de educație a devenit o necesitate în vederea separării componentei de management de procesul educațional. În acest fel se urmărește evitarea dublei atribuirii, introducerea instrumentelor financiare flexibile la dispoziția unităților de învățământ, precum și simplificarea proceselor de obținere a avizării și a creditării acestora. Prin implementarea acestei reforme va fi posibilă transferarea atribuțiilor din sistem centralizat către consiliile de administrație ale școlilor pentru a identifica și implementa nevoile identificate la nivelul fiecăreia în parte.